

mücbir sebep hususlarının ihale sözleşmelerine eklenmesi

Sözleşmelerin ifasını imkânsız kılan veya aşırı derecede güçleştiren herhangi bir olay meydana geldiğinde, bu durumun mücbir sebebe veya beklenmeyen hale sebebiyet verip vermeyeceği ve sözleşmelere etkileri taraflar arasında ciddi problemlere neden olmaktadır. Bu problemi çözebilmek için taraflar sözleşmelerinde; mücbir sebep ve beklenmeyen hale neden olacak durumları, bu durumların sözleşmenin ifasına ve tarafların hak ve borçlarına tesirini düzenleyebilmektedirler

Ulusal hukuklarda sözleşme serbestisi kuralı geçerli olduğu için, mücbir sebep ve beklenmeyen hal klotlarına geçerlilik tanınmaktadır. Mücbir sebep konuları ortaya çıkabilecek olayları öngörmeyi ve tarafların sorumluluklarının belirlenmesini, mücbir sebep teşkil edecek hadise meydana gelmeden belirlemektedir. Bu yüzden mücbir sebep konuları, ticari sözleşmelerin yaygın olarak kullanılan bir unsurudur, ayrıca mücbir sebep veya beklenmedik hal olarak sayılacak olaylar sözleşmede sınırlandırılabilir

Bu hallerin ihbar süresi ve şekli, tarafların sorumluluklarına etkisi, hüküm ve sonuçları belirlenebileceği gibi; bu alandaki somut bir örnek kurallarına atıf yapılmak suretiyle, örneğin ihale sözleşmelerinde mücbir sebep konuları hükümleri sözleşmede uygulanacaktır şeklinde düzenleme yapılabilir,

Diğer ülke ihale sözleşmelerinde Bu çerçevede iki tip mücbir sebep konu türünün kullanıldığı görülmektedir bunlar, *common law* ve Kıta Avrupası hukuku tipleridir. *Common law* mücbir sebep klotunda, mücbir sebep olarak kabul edilecek hallerin tek tek sayıldığı görülmekte iken, Kıta Avrupası hukuku tipinde tarafların iradesinden bağımsız olarak öngörülemeyen

koşulların meydana getirdiği hallerin, ifadan muafiyet sağlayacağı belirtilir.

Anahtar teslim inşaat sözleşmeleri, inşaat işleri ve kurumu ve de periyodik mal tedariki sözleşmelerinin tarafları, ekonomik (enflasyon, ham maddenin fiyatının artması gibi), politik (sivil itaatsizlik, devrim ve savaş gibi) ve tabii (sel, deprem ve fırtına gibi) faktörlerin; sözleşmeyi imzaladıkları zaman öngördüklerinden ve beklediklerinden çok daha fazla sözleşmeyi değiştirmesi sorunuyla karşı karşıya kalmaktadırlar.

Türk hukukunda inşaat sözleşmeleri, karşılıklı edimleri içeren bir sözleşme olarak nitelendirildiği için; ifayı etkileyen olaylar hem genel olarak borçlar hukuku hükümlerine, hem de özel olarak inşaat hukuku hükümlerine tabi olmaktadır. TBK'da ifa imkânsızlığını düzenleyen 136.madde ve eser sözleşmelerinde ifa imkânsızlığını düzenleyen 485.madde, emredici bir nitelik taşımamaktadır. Böylece taraflar sözleşmelerinde bu hükümleri diledikleri gibi değiştirebilmektedirler

TBK m.26 uyarınca Türk hukukunda taraflar, sözleşme özgürlüğüne sahiptirler ve sözleşmelerinin içeriğini kanunda öngörülen sınırlar çerçevesinde belirleyebilirler. Fakat bu özgürlüğün sınırı TBK m.27'ye göre; kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine ve kişilik haklarına saygıdır. Bu kurallar çerçevesinde taraflar, sözleşmelerine mücbir sebep şartları koyabilirler